

Regering *van* Aruba

Ministerie van Financiën
en Overheidsorganisatie
L.G. Smith Blvd, 76
Oranjestad, Aruba
Tel. (297) 528 4900

Uitvoerings Rapportage

1e Kwartaal 2017

Colofon

Titel:	Uitvoeringsrapportage 1 ^e kwartaal 2017
Samengesteld door:	 Directie Financiën
Bronnen:	E1, PSA, SAP, voorlopige cijfers collectieve sector
Datum:	19 mei 2017

Disclaimer

De in deze rapportage gehanteerde cijfers zijn de resultaten afkomstig uit 's Lands centrale financiële administratie. Bij de opstelling van deze kwartaalrapportage is rekening gehouden met het volgende:

- De kosten zijn zo volledig mogelijk verwerkt en de middelen op basis van de werkelijke realisaties per 31 maart 2017. De kosten voortvloeiend uit nog te ontvangen facturen en afrekeningen, die voor zover nog niet in de centrale administratie zijn opgenomen, zijn op basis van een zorgvuldige schatting verwerkt in deze rapportage;
- Ontvangsten uit aflossingen studieleningen worden in de kapitaaldienst op basis van de werkelijke ontvangsten verantwoord;
- De toegepaste cijfermatige opstelling is conform de begrotingsopstelling, mits anders vermeld;
- De rapportage betreft de uitvoering van de begroting van de ministeries van het Land (c.q. overheid conform enge definitie).

Inhoudsopgave

Colofon	2
Disclaimer	3
1. Samenvatting	5
2. Realisatie begroting Q1-2017	8
2.1. Realisatie exploitatierekening	8
2.2. Realisatie kapitaalrekening	15
3. Meerjarig begrotingsbeleid	18
3.1 Vooraf.....	18
4. Financiering en schuldbeheer	19
4.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid	19
4.2. Schuldstand	20
4.3. Schuldendienst 2017	21
4.4 Kortlopende schulden	22
5. Stand van zaken van het financieel beheer	23
6. Liquiditeitsoverzicht	25
6.1. Inleiding.....	25
7. Collectieve Sector	26

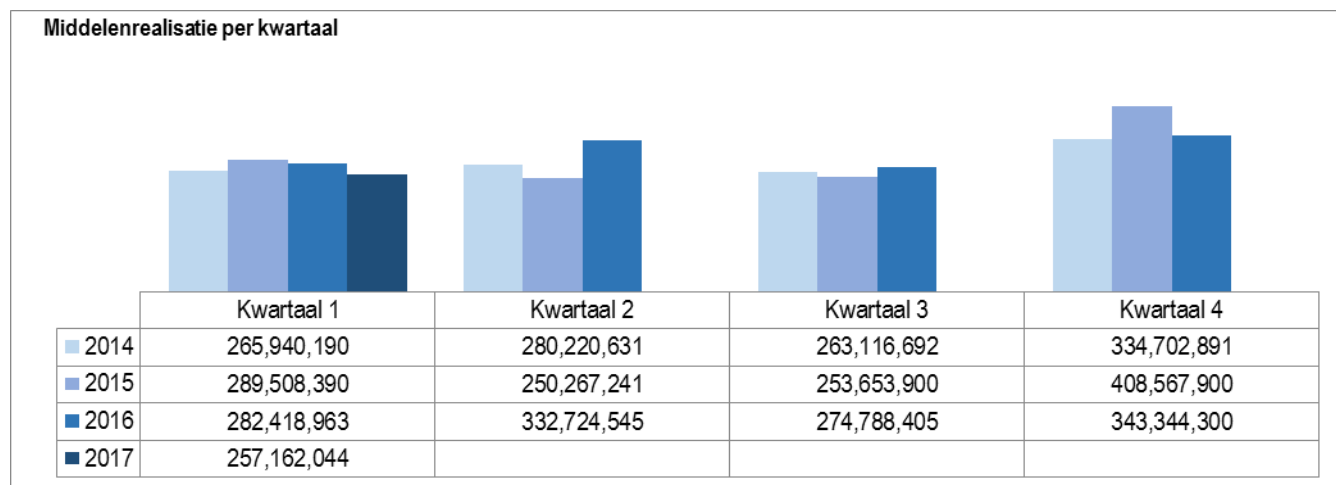
1. Samenvatting

Dit is alweer de 7^e editie van onze kwartaal uitvoeringsrapportages en betreft het 1e kwartaal van de Landsbegroting over het jaar 2017. Doelstelling van deze uitvoeringsrapportages is om verantwoording af te leggen met betrekking tot de resp. om informatie aan de Ministerraad en de Staten van Aruba te verschaffen ten aanzien van de begrotingsuitvoering, de middelen- en kostenrealisatie, de realisatie van de kapitaaldienst, de financiering en het schuldbeheer. Verder wordt ook informatie verschaft over de liquiditeitspositie en de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkelingen binnen het financieel beheer. Deze rapportage geeft ook aan overige stakeholders inzicht met betrekking tot de openbare financiën van het Land.

Het Land heeft over het eerste kwartaal van 2017 Afl. 257,2 miljoen aan middelen gerealiseerd c.q. 19,8% van de begroting 2017. De grootste middelencategorieën zijn de directe en indirecte belastingen met een aandeel in de totale ontvangsten van respectievelijk 40.6% en 44.4%. Ten opzichte van het eerste kwartaal van voorafgaand jaar zijn de middelen met 9% (Afl. 25,3 miljoen) lager. Bij materiedeskundigen is bekend dat deze optische afname van de middelen met name is veroorzaakt door het in 2015 gewijzigde en per 2017 genormaliseerd patroon in de ontvangsten winstbelasting als gevolg van de voldoening op aangifte (VAS) systematiek. In het eerste kwartaal 2016 werd, als gevolg van de introductie van de VAS, een aanzienlijk bedrag geïnd voor winstbelasting met betrekking tot het jaar 2015. Vanaf dit begrotingsjaar worden de geraamde opbrengsten winstbelasting conform systematiek in het tweede en derde kwartaal gerealiseerd. Omdat dit strak gemonitord wordt is er nu geen reden aanwezig dat deze belastingopbrengsten in het bijzonder en de middelen in het algemeen, niet conform begroting zullen presteren.

Onderstaande grafiek presenteert de realisatie van de middelen per kwartaal van vier achtereenvolgende jaren.

Grafiek I: Vergelijking middelenrealisatie per kwartaal 2014 - 2017 in Afl.

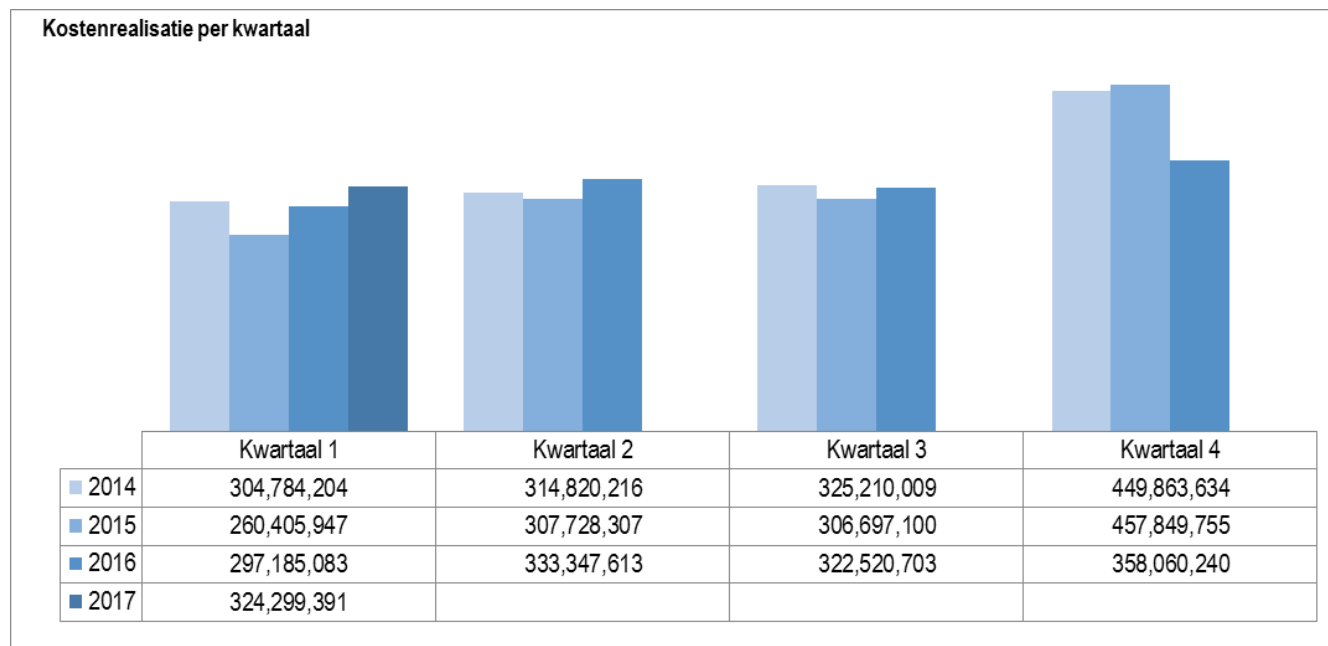
*Cijfers 2014 en 2015 zijn cf. jaarrekeningen.

**Bron: Directie Financiën

Aan de bestedingenkant van de exploitatierekening wordt het eerste kwartaal afgesloten met Afl. 332,4 miljoen aan kosten. De totale begrotingsuitputting per ultimo maart 2017 is 24% en ligt iets hoger dan het 1e kwartaal 2016 (23,1%). Binnen de totale kosten, zijn de personeelskosten (26.9%), kosten gelieerd aan verstrekte subsidies (14.2%) en de rentekosten (15.4%), de grootste kostensoorten. De begrotingsuitputting van de kosten verloopt derhalve conform de begroting.

Onderstaande grafiek presenteert de kostenontwikkeling per kwartaal (exclusief afschrijvingen) over vier achtereenvolgende jaren.

Grafiek II: Vergelijking kostenrealisatie per kwartaal 2014 - 2017 in Afl.*

*Kosten zijn exclusief afschrijvingskosten. Cijfers zijn cf. jaarrekeningen 2014 en 2015.

**Bron: Directie Financiën

Het voorlopige exploitatieresultaat per ultimo maart 2017 bedraagt Afl. – 75,2 miljoen. Nb. een klinische vergelijking met het 1^e kwartaal van 2016 is absoluut niet opportuun vanwege de eerdergenoemde wijziging in het ontvangstenpatroon van de winstbelasting. In hoofdstuk 2 is een nadere toelichting per middelen- en kostensoort opgenomen.

Ten aanzien van de ontvangsten op de kapitaaldienst is de realisatie gelijk aan 8.8% van hetgeen begroot is, tegenover een realisatie van de uitgaven van 11.7%. Het nettoresultaat op de kapitaaldienst per 31 maart 2017 bedraagt Afl. 4 miljoen. Zowel de ontvangsten als de uitgaven van de kapitaaldienst vertonen een grillig doch bekend verloop gedurende het jaar. Zo worden de kapitaalontvangsten van Afl. 67 miljoen uit hoofde van de uitkering van de tweede tranche van de settlement payment van Refineria di Aruba N.V. en de verkoop van de aandelen van Valero Marketing & Supply Aruba nv later in het jaar gerealiseerd. Aan de uitgavenkant zal de verstrekking van studieleningen hoofdzakelijk in het derde kwartaal plaatsvinden.

Conform artikel 2 van de Landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Ministeries van het Land voor het dienstjaar 2017 (AB 2016 no.59) is voor het jaar 2017 een financieringsbehoefte vastgesteld van Afl. 438.815.300. De minister van Financiën en Overheidsorganisatie is gemachtigd om dit bedrag lopend het begrotingsjaar aan geldleningen aan te gaan. Per Landsbesluit van 3 februari 2017 no.1 is een leningsprogramma voor het dienstjaar afgekondigd (zie tabel 4.1: Leenprogramma 2017) en is conform op 20 februari een eerste tranche van Afl. 125 miljoen aan staatsobligaties op de binnenlandse markt aangekondigd en per 24 februari volledig ingeschreven. Het behaalde rendement op deze schulduitgifte was een historisch lage 4,25%.

De schuldstand bedraagt, inclusief latente schulden, aan het einde van het 1e kwartaal 2017 Afl. 4.086,1 miljoen, waarvan Afl. 3.961,8 miljoen aan leningen.

In september 2016 zijn nieuwe BBP-prognoses door de Centrale Bank van Aruba (CBA) uitgebracht in haar gepubliceerde "Economic Outlook". Deze BBP-prognoses¹ zijn gedurende deze rapportageperiode aangehouden c.q. is aldus een BBP van Afl. 4,912,6 miljoen gehanteerd.

Het berekende financieringstekort voor de gehele collectieve sector, op basis van de voorlopige cijfers bedraagt -1.1% per ultimo maart 2017. Net als in de afgelopen kwartalen is gebleken dat het weergeven van tussentijdse tekortpercentages in principe geen kwalitatief oordelende waarde heeft, omdat de daaraan ten grondslag liggende middelen en kosten continu van patroon wijzigen als gevolg van de begrotingsuitvoering.

Tabel I: Kerncijfers financiering en schuldbeheer

Bedragen in Afl.x1 mln.	t/m 31 mrt 2017	Begroot 2017	t/m 31 dec 2015
<u>Land Aruba</u>			
Financieringsbehoefte	-146.9	-438.8	-57.0
Aflossingen	75.7	414.3	40.1
Financieringstekort Land Aruba	-71.2	-24.6	-16.9
<u>Collectieve sector</u>			
Financieringstekort Collectieve sector	-51.6		
Tekort t.o.v. BBP begroting 2017 4,912.6	-1.1%		

*Bron: Directie Financiën

**Collectieve Sector: o.b.v. voorlopige cijfers exploitatieresultaat deelnemende. Zie verder hoofdstuk 7.

*** Financieringstekort Collectieve Sector op basis van de exploitatietekorten entiteiten plus het financieringstekort Land in enge zin.

In hoofdstuk 5 zijn de vorderingen op het gebied van het financieel beheer opgenomen. Deze overzichten geven de stand van de activiteiten/projecten weer. Activiteiten/projecten waarvan de status, aan het einde van het voorgaande kwartaal als 'gereed' waren vermeld, zijn in de tabellen van hoofdstuk 5 verwijderd. Vervolgens zijn in de tabellen de nieuw opgestarte activiteiten toegevoegd en hebben de status 'in uitvoering' gekregen. Op deze wijze wordt gelaagd en gestaag weergegeven hoe gewerkt wordt aan de verbetering van het financieel beheer.

Conclusie:

De reeds in 2015 geformuleerde doelstelling om te komen tot een meer evenwichtig begrotings- en financieringsbeleid is, in navolging van 2016, ook in 2017 doorgezet. De 1e kwartaal realisaties zijn conform de verwachte begrotingsuitvoering aan het begin van het begrotingsjaar. Op basis van voornoemde doelstelling worden zowel de middelen als de kosten strak gemonitord om onder- of overschrijdingen te voorkomen. Significante afwijkingen worden geanalyseerd en leiden indien nodig direct tot bijsturingsacties. Net als in de afgelopen kwartalen, laten de voorlopige cijfers en verstrekte toelichtingen over het 1e kwartaal zien dat zelfs onder uitdagende omstandigheden en in een bijzonder jaar, sprake zal zijn van het behalen van de LAft tekortnorm van 0,5% voor het begrotingsjaar 2017.

¹ Vlak voor de rapportagedatum zijn nieuwe BBP prognoses bekend gemaakt door de CBA. Deze zullen onder gelijkblijvende omstandigheden hun effect hebben op de 2^e kwartaalrapportage.

2. Realisatie begroting Q1-2017

2.1. Realisatie exploitatierekening

Tabel 2.1 geeft het voorlopige exploitatiesaldo van het Land Aruba weer per 31 maart 2017. Het Land heeft over deze periode Afl. 257.2 miljoen aan middelen geïncasseerd, waarvan Afl. 218.7 miljoen aan belastingopbrengsten. Hiermee is de middelenbegroting voor 19,8% gerealiseerd. De totale kosten over het eerste kwartaal bedroegen Afl. 332,4 miljoen wat gelijk is aan 24.0% van de begroting. Hiermee komt het exploitatietekort ultimo het 1^e kwartaal 2017 uit op Afl. 75,2 miljoen.

Tabel 2.1: Exploitatieresultaat per 31 maart 2017

<i>Middelen</i>	<i>t/m 31 mrt 2017</i>	<i>Begroot</i>	<i>% Begrotings-uitputting</i>
<i>Directe belastingen</i>	104,414,987	631,000,000	16.5%
<i>Indirecte belastingen</i>	114,268,094	482,850,500	23.7%
<i>Retributies,leges & rechten</i>	6,344,285	25,236,200	25.1%
<i>Rechten, boeten & overig</i>	11,622,478	41,335,300	28.1%
<i>Rente</i>	86,318	381,000	22.7%
<i>Niet-belastingopbrengsten</i>	7,812,263	64,231,600	12.2%
<i>Landsbedrijven en fondsen</i>	1,483,450	6,065,000	24.5%
<i>Overige ontvangsten</i>	11,130,169	50,136,800	22.2%
	257,162,044	1,301,236,400	19.8%

<i>Kosten</i>	<i>t/m 31 mrt 2017</i>	<i>Begroot</i>	<i>% Begrotings-uitputting</i>
<i>Personeel</i>	89,326,343	369,482,300	24.2%
<i>Werkgeversbijdragen</i>	24,406,737	93,156,400	26.2%
<i>Goederen en diensten</i>	39,740,367	171,230,200	23.2%
<i>Rente LV & VV</i>	51,334,342	215,347,200	23.8%
<i>Subsidies</i>	47,042,046	201,073,700	23.4%
<i>Overdrachten Binnenland</i>	29,036,319	128,160,000	22.7%
<i>Overdrachten Buitenland</i>	4,827,066	20,457,500	23.6%
<i>Bijdragen en afschrijvingen</i>	46,649,796	187,421,700	24.9%
	332,363,016	1,386,329,000	24.0%

Exploitatieresultaat	(75,200,972)	(85,092,600)	88.4%
-----------------------------	---------------------	---------------------	--------------

Bron: Directie Financiën, 2017

In de volgende twee paragrafen volgt een gedetailleerde toelichting per middel- en kostencategorie.

2.1.1 Middelen per ultimo 1e kwartaal

Tabel 2.2: Middelenrealisatie per 31 maart 2017 in Afl.

Middelen	t/m 31 mrt 2017	t/m 31 mrt 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Directe belastingen	104,414,987	141,228,363	631,000,000	16.5%
Indirecte belastingen	114,268,094	96,581,460	482,850,500	23.7%
Retributies,leges & rechten	6,344,285	6,432,612	25,236,200	25.1%
Rechten, boeten & overig	11,622,478	13,441,206	41,335,300	28.1%
Rente	86,318	53,185	381,000	22.7%
Niet-belastingopbrengsten	7,812,263	11,336,415	64,231,600	12.2%
Landsbedrijven en fondsen	1,483,450	1,516,250	6,065,000	24.5%
Overige ontvangsten	11,130,169	11,829,472	50,136,800	22.2%
	257,162,044	282,418,963	1,301,236,400	19.8%

Bron: Directie Financiën, 2017

Om een oordeel te kunnen geven of de realisatie van de middelen in lijn ligt met de verwachting voor dit kwartaal, dient rekening te worden gehouden met een aantal zogenaamde seizoensgebonden ontvangsten. Per middel is sprake van een afwijkende/verschillende realisatienorm. Het is de facto geenszins opportuun om uit te gaan van een rekenkundige norm van 25% middelenrealisatie per kwartaal. Een bekend voorbeeld hiervan is de motorrijtuigenbelasting welke voornamelijk in het 1^e kwartaal wordt ontvangen. Daarnaast zijn er middelen die sterk beïnvloed worden door bijvoorbeeld het moment van uitgaan van facturen, uitgifte van kohieren of het opleggen van belastingaanslagen. Rekening houdend met de relevante aspecten, kan een redelijke projectie worden gemaakt van de verwachte ontvangsten i.c. de begrote ontvangsten. Onderstaand is in voorkomend geval een toelichting gegeven.

Directe belastingen:

Tabel 2.3: Realisatie directe belastingen per 31 maart 2017 in Afl.

Omschrijving	t/m 31 mrt 2017	t/m 31 mrt 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Loonbelasting	69,758,612	65,844,965	309,900,000	22.5%
Inkomstenbelasting	(2,864,225)	302,876	-	0.0%
Rente belastingvordering	881,445	944,705	4,000,000	22.0%
Vervolging nat. persoon	-	-	100,000	0.0%
Winstbelasting	8,797,182	50,157,264	225,000,000	3.9%
Dividenbelasting	321,469	671,503	6,000,000	5.4%
Grondbelasting	2,853,018	4,318,249	46,200,000	6.2%
Successie-/overgangsbel.	197,589	117,480	300,000	65.9%
Overdrachtsbelasting	6,905,017	3,864,180	14,500,000	47.6%
Motorrijtuigenbelasting	17,132,308	14,848,489	23,000,000	74.5%
Zegelbelasting	432,572	158,652	2,000,000	21.6%
	104,414,987	141,228,363	631,000,000	16.5%

Bron cijfers: Departamento di Impuesto, 2017

De gerealiseerde directe belastingen per 31 maart 2017 bedragen Afl. 104.4 miljoen, gelijk aan 16.5% van de begroting. Ten opzichte van het eerste kwartaal van 2016 is optisch in het 1^e kwartaal Afl. 36.8 miljoen oftewel 26.1% minder aan directe belastingen geïnd. In tabel 2.3 wordt duidelijk dat de winstbelasting het grootste aandeel heeft in deze ogenschijnlijke daling. Zoals in eerdere rapportages belicht, is de voldoening op aangifte (VAS)-systematiek (heffingssystematiek van winstbelasting)

eind 2015 geïntroduceerd met in eerste instantie een betalingsdeadline van 31 december 2015 voor de betaling op aangiften over het jaar 2014. Deze deadline was als onderdeel van een overgangsregeling door de belastingdienst beleidsmatig naar eind januari 2016 verschoven. Als gevolg hiervan is een aanzienlijk bedrag aan winstbelasting in het eerste kwartaal van 2016 ontvangen. Inmiddels is deze overgangsregeling in 2017 tot een einde gekomen en is sprake van een genormaliseerd en regulier heffings- en ontvangstenpatroon. Conform de in 2017 genormaliseerde VAS-systematiek, wordt het overgrote deel van de winstbelasting in het tweede en derde kwartaal gerealiseerd. Immers, betaling op aangiften over 2016 moet uiterlijk 31 mei 2017 plaatsvinden. Bij het indienen van een voorlopige aangifte kan de betaling (gedeeltelijk) twee maanden later plaatsvinden. De normalisatie van de VAS dit jaar doet de verschuiving in tijd dus plaatsvinden.

Daarnaast is een stijging te rapporteren in de realisatie van de loonbelasting welke verband houdt met de meest recente loon- en werkgelegenheidsontwikkelingen. Naast deze stijging verloopt de ontvangst conform begroting en patroon (zo zijn de loonbelasting inkomsten in het 2e kwartaal hoger dan in andere kwartalen). In lijn hiermee hebben uitbetalingen uit hoofde van restituties over de jaren 2011 en 2012 (inhaalacties) welke begin dit jaar zijn uitgevoerd, geresulteerd in een totale restitutie aan inkomstenbelasting van Afl. 2,9 miljoen. Dit laatste laat zien dat de compliance zowel aan de inkomsten als aan de teruggave kant, beter functioneert.

Daartegenover is conform systematiek enkel optisch sprake van het achterblijven van met name de grondbelasting. Evenals voorgaande jaren wordt het kohier grondbelasting eind mei gedraaid, waarna de grondbelasting opbrengsten vanaf de maand juni stijgen. Tot slot, zoals in de inleiding opgenomen, is sprake van een 74,5% ontvangstrealisatie van de motorrijtuigenbelasting ten opzichte van de begroting, als gevolg van de sterk verbeterde compliance ten gevolge van de gemoderniseerde wettelijke betalingsplicht.

Indirecte belastingen:

Tabel 2.5: Realisatie indirecte belastingen per 31 maart 2017 in Afl.

Omschrijving	t/m 31 mrt 2017	t/m 31 mrt 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Invoerrechten	36,769,649	35,720,000	181,500,000	20.3%
Accijns gedestilleerd	5,169,099	4,685,000	25,400,000	20.4%
Accijns sigaretten	8,773,782	1,938,000	12,200,000	71.9%
Accijns bier	5,922,957	5,228,000	31,400,000	18.9%
Accijns minerale oliën	20,626,184	15,344,000	64,800,000	31.8%
B.B.O.	25,641,124	23,399,545	124,500,000	20.6%
Zegelbelastingen	4,452	6,234	50,500	8.8%
Dienstverlening IUD	641,918	345,000	2,800,000	22.9%
Vergunningen	7,279,704	6,799,101	26,300,000	27.7%
Milieubelasting op hotels e.a.	3,144,836	2,821,395	13,400,000	23.5%
Milieubel. op verhuur voertuig	294,389	295,185	500,000	58.9%
	114,268,094	96,581,460	482,850,500	23.7%

Bron cijfers: Departamento di Aduana en Departamento di Impuesto, 2017

De gerealiseerde indirecte belastingen per 31 maart 2017 bedragen Afl. 114,3 miljoen, gelijk aan 23.7% van de begroting. Tabel 2.5 presenteert de realisatie van de indirecte belastingen per 31 maart 2017 in vergelijking met dezelfde periode van het voorgaand jaar. Hieruit blijkt dat in het eerste kwartaal van 2017 ca. Afl. 17,7 miljoen oftewel 18.3% meer aan indirecte belastingen is geïnd dan in het eerste kwartaal 2016.

Accijnzen op sigaretten en minerale oliën vertonen een aanzienlijke stijging in relatie tot de begroting, maar ook in vergelijking tot het eerste kwartaal 2016. De toename in minerale oliën is te danken aan de inning van een achterstallige afdracht van circa Afl. 5 miljoen in de maand januari welke betrekking heeft op de periode november 2016. De ontvangsten worden op basis van het voorzichtigheidsbeginsel pas als ontvangst verantwoord als ook daadwerkelijk is ontvangen. Accijns sigaretten is historisch gezien zeer volatiel c.q. afhankelijk van het productie- en verpakkingsproces van de fabrikanten. Hier bovenop is ook sprake van scherpere controles aan de grens waardoor als gevolg hiervan de grijze import afneemt. Dat de inkomsten uit invoerrechten per ultimo het 1e kwartaal rekenkundig gezien achterblijven qua percentiel, past hoegenaamd binnen het zogenaamde seizoenspatroon. Het is bekend dat de invoerrechten na een hoger bestedingspatroon in het 4e kwartaal en navenante importen, de invoer over het 1e kwartaal relatief altijd lager liggen. Gedurende het 1e kwartaal van 2017 is ca. 21% van de begrote BBO-ontvangsten gerealiseerd. Nog afgezien dat dit een toename van 10% (Afl. 2.2 miljoen) is ten opzichte van de ontvangsten over het 1e kwartaal van vorig jaar, is bekend dat ook de BBO-ontvangsten een trendmatig patroon kennen. Bovendien hebben de geselecteerde en gestarte boekenonderzoeken een doorlooptijd welke zich in de tweede helft van het jaar zullen manifesteren.

Resumerend kan uit de vergelijkende en trendmatige bedragen (ultimo de eerste kwartalen) vanaf 2015 worden geconcludeerd dat sprake is van een stijging van de indirecte belastingen van bijna 15%. Vooralsnog geen reden om aan te nemen dat de begroting niet gehaald wordt.

Retributies, leges & rechten:

Tabel 2.2 geeft voor deze opbrengstesoort een realisatie weer van Afl. 6,3 miljoen welke geheel conform de begroting verloopt. Daarnaast is de realisatie vergelijkbaar met dat van voorgaand jaar.

Rechten, boeten & overig:

De realisatie van deze middelensoort verloopt met 28,1% van de begroting conform begrotingsuitvoering. Het realisatiepercentage eerste kwartaal 2016 was afwijkend door een eerdere ontvangst in dat kwartaal.

Rente:

Gezien de zeer geringe omvang wordt hierop niet nader ingegaan.

Niet- belastingopbrengsten:

De opbrengstrealisatie verloopt conform begroting. De optische verlaging ten opzichte van het eerste kwartaal van 2016 heeft te maken met de dividenduitkering in het 1e kwartaal 2016 van de Centrale Bank van Aruba over het jaar 2015 ten bedrage van Afl. 3,3 miljoen. In 2017 zijn de totale dividenduitkeringen begroot voor Afl. 27,6 miljoen. Geheel conform patroon worden deze gedurende het eerste kwartaal nog niet uitgekeerd, doch in het najaar nadat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de deelnemingen daartoe een besluit hebben genomen.

De toeristenheffing is gerealiseerd voor Afl. 1,4 miljoen en hiermee is 30% van de begroting behaald. De erfpachtrechten zijn gerealiseerd voor een totaalbedrag van Afl. 3,4 miljoen (16%) voor deze rapportageperiode. Omdat de erfpachtaanslagen later in het jaar worden opgelegd, zullen de opbrengsten ook in de toekomstige kwartalen worden gerealiseerd.

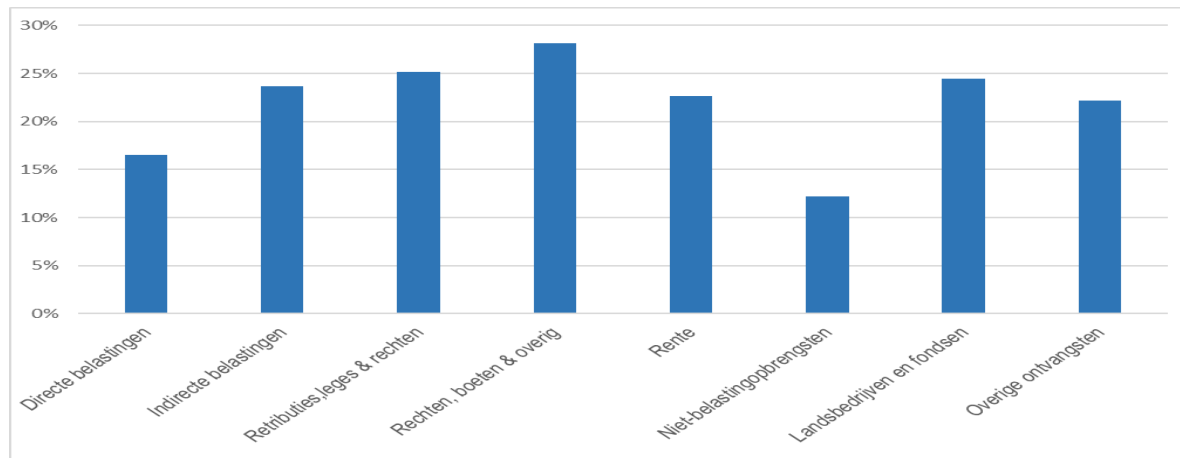
Landsbedrijven en fondsen:

De realisatie van de middelen bij de landsbedrijven en fondsen bedraagt per einde eerste kwartaal Afl. 1,5 miljoen en ligt in lijn met de verwachting ten opzichte van de begroting. Deze ontvangsten hebben voornamelijk te maken met interne verrekeningen en doorbelastingen tussen de overheidsdiensten.

Overige:

De overige ontvangsten bedragen per einde eerste kwartaal Afl. 11,1 miljoen en zijn daarmee voor 22.2% gerealiseerd ten opzichte van de begroting. Deze realisatie ligt in lijn met de begroting (en is vergelijkbaar met die uit het voorgaande jaar). Dit bedrag is volledig toe te schrijven aan ontvangen deviezenprovisie.

Grafiek 2.1: Middelenrealisatie uitgedrukt in procenten:

Bron: Directie Financiën

2.1.2. Kosten per ultimo 1e kwartaal

De totale kosten per 31 maart 2017 bedragen Afl. 332,4 miljoen; een realisatie van 24% ten opzichte van de begroting. Dit verloopt geheel conform de begrotingsuitvoering (23,1% over het eerste kwartaal 2016).

Tabel 2.6 geeft per hoofdkostensoort de gerealiseerde kosten met vergelijkende cijfers uit dezelfde periode van het voorafgaande jaar en ten opzichte van de vastgestelde begroting weer. Daarna volgt een nadere toelichting per hoofdkostensoort.

Tabel 2.6: Kostenrealisatie per 31 maart 2017 in Afl.

Kosten	t/m 31 mrt 2017	t/m 31 mrt 2016	Begroot	% Begrotings-uitputting
Personeel	89,326,343	88,014,243	369,482,300	24.2%
Werkgeversbijdragen	24,406,737	23,780,178	93,156,400	26.2%
Goederen en diensten	39,740,367	27,476,402	171,230,200	23.2%
Rente LV & VV	51,334,342	50,530,665	215,347,200	23.8%
Subsidies	47,042,046	43,346,566	201,073,700	23.4%
Overdrachten Binnenland	29,036,319	28,922,177	128,160,000	22.7%
Overdrachten Buitenland	4,827,066	3,383,478	20,457,500	23.6%
Bijdragen en afschrijvingen	46,649,796	39,996,180	187,421,700	24.9%
	332,363,016	305,449,889	1,386,329,000	24.0%

*Bron: Directie Financiën

** Vergelijkende cijfers op basis van URK1 2016

Personeel:

De personeelskosten, inclusief overwerkvergoedingen, bedragen het eerste kwartaal Afl. 89,3 miljoen. Deze realisatie is Afl. 1,3 miljoen hoger dan de realisatie over het voorgaand jaar, ondanks een vergelijkbare daling in aantal personeel. Sociaal-economische en veiligheidstechnische beleidsmatige keuzes voor wat betreft extra inzet en de daardoor licht gestegen

overwerkvergoedingen hebben gezorgd voor deze fractionele stijging. Verder verloopt de begrotingsuitputting conform het verwachte patroon.

Werkgeversbijdragen:

De werkgeversbijdragen bedragen het eerste kwartaal Afl. 24,4 miljoen. Deze realisatie is Afl. 0,6 miljoen hoger ten opzichte van voorgaand jaar. De relatief hogere realisatie ten opzichte van de begroting komt met name door de AZV-premies die voor 27,3% gerealiseerd zijn ten opzichte van de begroting. De verwachting is evenwel dat de jaarrealisatie voor de werkgeversbijdragen, zoals in voorgaande jaren, binnen het begrote bedrag blijft.

Tabel 2.7 presenteert de omvang en verloop van het ambtelijk apparaat. De indeling van de ministeries van het Land conform de Landsverordening Instelling Ministeries is gewijzigd ingaande het begrotingsjaar 2017. Daarmee zijn ook enkele diensten onder een andere ministerie gaan ressorteren. Dit heeft geleid tot verschuivingen van aantallen ambtenaren tussen de ministeries. Het ambtenarenapparaat is dit kwartaal per saldo gestegen met 20 Fte's, doch ligt fractioneel lager als hetzelfde kwartaal van vorig jaar.

Tabel 2.7: Ontwikkeling personeelsaantallen in FTE

Ministerie	1e kwartaal 2016	2e kwartaal 2016	3e kwartaal 2016	4e kwartaal 2016	1e kwartaal 2017
Ministerie AZWIDO	453	456	449	451	550
Ministerie ROII	285	285	282	274	266
Ministerie TTPC	239	240	239	235	147
Ministerie EZCEM	153	154	153	155	143
Ministerie VOS	249	241	241	234	236
Ministerie SJA	192	193	195	196	194
Ministerie OG	227	229	227	221	224
Ministerie JUS	1414	1412	1426	1428	1435
Ministerie FO	659	653	652	655	674
Totaal	3871	3863	3864	3849	3869
Onderwijspersoneel	867	866	864	882	885
Kustwachtpersoneel	46	53	50	49	48

Bron: Departamento Recurso Humano

Goederen en Diensten:

Goederen en diensten zijn het eerste kwartaal gerealiseerd voor een bedrag van Afl. 39,7 miljoen, hetgeen een begrotingsuitputting vertegenwoordigt van 23,2%. Een cijfermatige vergelijking met het voorgaande jaar gaat niet op omdat de lagere begrotingsuitputting vorig jaar mede het gevolg was van de ietwat late afkondiging van de begroting 2016 (te weten op 9 februari 2016), welke zijn weerslag had op het betaalritme van facturen afkomstig van de diverse diensten. Eveneens van belang voor deze realisatie is dat de begroting voor goederen en diensten voor 2017 iets hoger ligt dan die van 2016. Tenslotte is in dit kwartaal sprake van wisselkoersverliezen van ongeveer Afl. 1,7 miljoen, terwijl in dezelfde periode in 2016 een wisselkoerswinst van vergelijkbare omvang is geboekt. De verwachting is dat de jaarrealisatie voor de goederen en diensten, zoals in voorgaande jaren, binnen het begrote bedrag blijft.

Rente:

De realisatie van de rente van opgenomen leningen is ten opzichte van de begroting Afl. 51,3 miljoen, oftewel 23.8% ten opzichte van de begroting. Ten opzichte van voorgaand jaar zijn de werkelijke rentekosten Afl. 0,8 miljoen hoger. Het verloop hiervan is conform betalingsschema van de bestaande schuldverplichtingen van het Land. Door een hoger dan verwachte stand van LIBOR zijn de rentekosten Afl. 1,7 miljoen hoger uitgekomen dan gepland.

Subsidies:

De subsidies bedragen het eerste kwartaal Afl. 47 miljoen en putten hiermee de begroting uit met 23.4%. Ten opzichte van voorgaand jaar lijken de subsidiekosten Afl. 3,7 miljoen hoger. Evenwel heeft deze stijging te maken met de bekende wijziging in het subsidie(toekenning)stelsel. Waar tot en met vorig jaar voornamelijk sprake was van een gedeeltelijk voorschotverlening, wordt vanaf 2017 een bedrag vastgesteld en uitgekeerd op basis van de subsidiebeschikking. De verwachting voor 2017 is dat ook bij deze categorie de begroting niet overschreden zal worden.

Overdrachten binnenland:

De overdrachten bedragen de eerste drie maanden van 2017 Afl. 29 miljoen en daarmee is de begroting voor 22.7% uitgeput. De realisatie is vergelijkbaar met die van het eerste kwartaal 2016. In deze categorie zijn de duurtetoelagen gerealiseerd voor Afl. 11,4 miljoen (21.6%), reparatietoelagen voor Afl. 8.8 miljoen (24.2%) en onderstand voor Afl. 6 miljoen (24.9%).

Overdrachten buitenland:

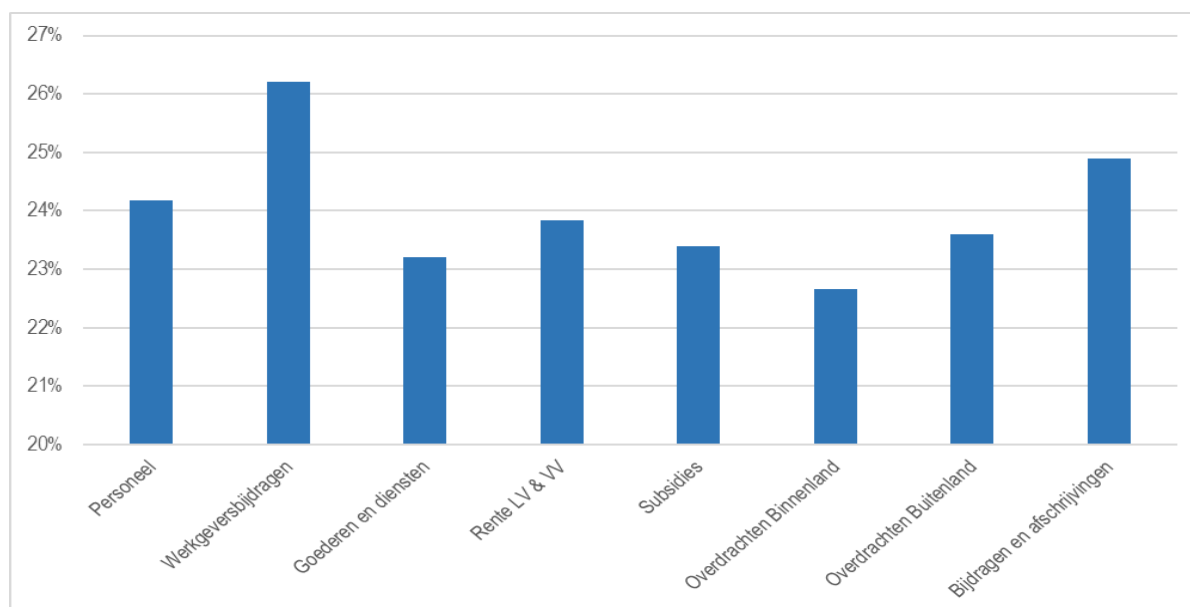
De gerealiseerde overdrachten buitenland bedragen Afl. 4,8 miljoen, oftewel 23.6% van de begroting. In deze categorie zijn de kosten voor de kustwacht pro rata conform de begroting verantwoord voor Afl. 4,5 miljoen. In vergelijking met het vorig jaar laat deze categorie een toename zien van Afl. 1,4 miljoen. Ook in 2017 is de verwachting dat de begroting niet overschreden zal worden.

Bijdragen en afschrijvingen:

De bijdragen en afschrijvingen laten een hogere realisatie zien ten opzichte dezelfde periode in 2016 van Afl. 6,6 miljoen. Dit is gedeeltelijk toe te schrijven aan de lagere realisatie in het eerste kwartaal 2016 van de landsbijdrage AZV. Deze realisatie was vorig jaar ruim Afl. 4,7 miljoen lager en was gebaseerd op de ten tijde van het eerste kwartaal 2016 geldige lagere begrotingsraming. Bij de suppletie op de begroting 2016 is later de landsbijdrage AZV verhoogd. De raming van de landsbijdrage 2017 ligt eveneens op een hoger peil dan de oorspronkelijke raming 2016.

De afschrijvingskosten zijn pro rata conform begroting voor Afl. 8,1 miljoen verantwoord. Dit geldt ook voor de landsbijdrage AZV met een realisatie van Afl. 16 miljoen. De jaarbegroting zal voor deze rubriek binnen de begrote kaders gerealiseerd worden.

Grafiek 2.2: Kostenrealisatie uitgedrukt als uitputtingspercentage van hetgeen begroot in %

*Bron: Directie Financiën

2.2. Realisatie kapitaalrekening

Ten aanzien van de ontvangsten op de kapitaaldienst is de uitputting voornamelijk 8.8% tegenover een realisatie van 11.7% van de begrote kapitaaluitgaven. In de paragrafen 2.2.1 en 2.2.2 worden de kapitaalontvangsten en –uitgaven nader toegelicht.

Tabel 2.9: Kapitaalrekening per 31 maart 2017 in Afl.

Kapitaal ontvangsten	t/m 31 mrt 2017	Begroot	% Begrotings-uitputting
<i>Verkoop onr. goederen en grond</i>	180,320	-	0.0%
Kapitaalontvangsten	-	67,000,000	0.0%
<i>Lokale Kredietaflossing</i>	1,005,945	6,275,000	16.0%
<i>Vrijgekomen afschrijvingen</i>	8,063,625	32,254,500	25.0%
	9,249,890	105,529,500	8.8%

Kapitaal uitgaven	t/m 31 mrt 2017	Begroot	% Begrotings-uitputting
<i>Investeringen</i>	258,068	4,825,000	5.3%
<i>Vermogensoverdrachten</i>	2,000,000	5,175,000	38.6%
<i>Lokale kredietverlening</i>	3,003,658	35,000,000	8.6%
	5,261,726	45,000,000	11.7%

Netto resultaat kapitaaldienst	3,988,164	60,529,500	6.6%
---------------------------------------	------------------	-------------------	-------------

*Bron: Directie Financiën

2.2.1 Kapitaalontvangsten per ultimo 1e kwartaal

Verkoop onroerend goed:

De realisatie uit hoofde van verkoop grond bedraagt Afl. 0,2 miljoen. Voor deze categorie zijn er geen ontvangsten in de begroting opgenomen.

Kapitaalontvangsten:

Op 1 oktober 2016 heeft de overdracht van de bezittingen en activiteiten van Valero Aruba aan Land Aruba, in haar capaciteit van enige aandeelhouder van Refineria di Aruba N.V. plaatsgevonden. Onderdeel van de overdracht was de zogenaamde "settlement payment" van circa Afl. 54 miljoen. Land Aruba heeft met de RDA afgesproken dat de uitkering voor 2016 is vastgesteld op Afl. 27 miljoen; conform hetgeen is begroot in 2016. De uitkering van de tweede en laatste tranche van Afl. 27 miljoen is begroot in 2017. Daarnaast is een bedrag van Afl. 40 miljoen begroot voor de verkoop van de aandelen van Valero Marketing & Supply- Aruba nv. Deze aandelen zijn als onderdeel van de overeenkomst met Valero om niet overgedragen aan het Land. In de vaststellingsovereenkomst met Valero is de geschatte marktwaarde van deze aandelen bepaald op Afl. 40 miljoen. Het Land is voornemens deze aandelen tijdelijk onder te brengen bij RDA vooruitlopend op een mogelijke verkoop van Valero Marketing & Supply- Aruba N.V. aan een derde partij. Realisatie zal conform afspraken later in het jaar plaatsvinden.

Lokale kredietaflossing:

De realisatie van Afl. 1 miljoen (begroot Afl. 6,3 miljoen) heeft betrekking op de ontvangen aflossingen uit de meerjarenplan leningen APA voor Afl. 0,3 miljoen en studieleningen voor Afl. 0,6 miljoen. Met name de ontvangen aflossingen studieleningen is ruim Afl. 0,5 miljoen gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal 2016. Dit is het resultaat van de ingeslagen weg om meerdere mogelijkheden aan ex-studenten te bieden om een deel van hun studieschuld onder gunstige voorwaarden af te lossen. Hiernaast is zoals eerder gemeld meer kracht bijgezet bij het terugvorderen van deze leningen.

Vrijgekomen afschrijvingen:

De realisatie van de afschrijvingskosten zijn voorlopig geschat op basis van de begroting 2017, tot de definitieve cijfers van 2016 bekend zijn. De afschrijvingskosten in de exploitatierekening leiden niet tot uitgaven en worden in de vorm van een vrijval in de kapitaalontvangsten gecompenseerd.

2.2.2 Kapitaaluitgaven per ultimo 1e kwartaal

Investerings:

Per ultimo 2016 bedroeg de voorlopige realisatie van de investeringen Afl. 0,3 miljoen. De verwachting is dat de investeringen in diverse projecten in de loop van dit jaar nog zullen plaatsvinden.

Vermogensoverdrachten:

De kapitaaloverdracht aan Post Aruba N.V. bedroeg per einde van het eerste kwartaal Afl. 1 miljoen (begroot Afl. 3.8 miljoen), terwijl aan Freezone Aruba een landsbijdrage is toegekend van Afl. 1 miljoen (begroot Afl. 1 miljoen). Het begrote bedrag aan investeringsbijdrage voor de Staten van Aruba bedraagt Afl. 375.000 en is in het eerste kwartaal nog niet gerealiseerd.

Lokale kredietverlening:

In het eerste kwartaal is aan studieleningen een bedrag verstrekt van Afl. 3 miljoen. De jaarbegroting bedraagt Afl. 35 miljoen waardoor de begrotingsuitputting uitkomt op 8.6%. In vergelijking met dezelfde periode van voorgaand jaar werd Afl. 0,5 miljoen meer aan studieleningen verstrekt. Hierbij moet wel in gedachten worden gehouden dat over het hele jaar 2016 uiteindelijk beduidend minder aan leningen is uitgegeven dan hetgeen begroot was. Het overgrote deel van de realisatie zal in het derde kwartaal worden verantwoord vanwege de aanvang van het nieuwe collegejaar. De verwachting is derhalve dat de realisatie binnen de begroting zal blijven.

Aflossing leningen:

De aflossingen langlopende leningen verlopen conform de vastgestelde aflossingschema's en bedragen Afl. 75,7 miljoen (begroot Afl. 414,3 miljoen).

3. Meerjarig begrotingsbeleid

3.1 Vooraf

De actualiseringswerkzaamheden rondom het meerjarenkader 2018-2020 lopen parallel met het begrotingsproces voor het dienstjaar 2018. Afhankelijk van de te nemen bestuurlijke besluiten zal naar verwachting het nieuwe kader in de begroting 2018 gepresenteerd worden. Hierna zal ingezoomd worden op de resultaten van de ingezette beleidskeuzes in 2017.

3.2 Voortgangresultaten

De resultaten van het eerste kwartaal van 2017 laten zien dat de ingezette beleidskeuzes aan de middenkant (maatregelen 1 t/m 3) zorg hebben gedragen voor een middelentoename van Afl. 22.6 miljoen, waarvan Afl. 7.7 miljoen aan de invorderingsactie DIMP is toe te kennen is en Afl. 14.9 miljoen (Afl. 13.9 miljoen plus Afl. 1.0 miljoen) aan beleidskeuze intensivering van de niet-belastingopbrengsten (inclusief studieleningen). De beleidstarget aan de middenkant is in totaal voor het eerste kwartaal van 2017 met 13.6% behaald. Zie hier onderstaande tabel voor een nadere cijfermatige toelichting hiervan.

Tabel 3.2: Resultaten meerjarige beleidskeuzes per kwartaal in 2017

Voortgangresultaten MRJ 2017-2020:		Target						
Alle bedragen zijn in Afl. miljoenen		Begroting 2017	K1 2017	K2 2017	K3 2017	K4 2017	Subtotaal per beleidskeuze	%
1. Introductie van een alternatieve inkomstenbron								
2. Invorderingsactie DIMP		73.50	7.70	-	-	-	7.70	10.5%
Loonbelasting		6.00	1.05				1.05	17.6%
Winstbelasting		55.00	4.58				4.58	8.3%
Grondbelasting		10.00	1.21				1.21	12.1%
BBO		2.50	0.86				0.86	34.4%
3. a Intensivering niet-belastingopbrengsten		87.04	13.93				13.93	16.0%
b Intensivering niet-belastingopbrengsten (studieleningen)		6.28	1.01				1.01	16.1%
Subtotaal middelenopbrengst:		166.82	22.64	-	-	-	22.64	13.6%
4. Vijf procent minimum jaarlijkse besparing op de personeelskosten		(0.62)	1.94				1.94	-(310.2)%
5. Natuurlijk verloop							-	
6. Taakstelling op goederen en diensten		12.99	12.26				12.26	(94.4)%
7. Socialisatie en fiscalisering bovenmatige uitkeringen en reparatiebeslag		-					-	
Subtotaal uitgavenreductie:		12.36	14.20	-	-	-	14.20	114.8%
Totaal:		154.46	8.44	-	-	-	8.44	5.5%

Noot:

- Voor de invorderingsactie van 2017 hanteert DIMP een target van in totaal Afl. 73.5 mln. Deze target is verspreid over 4 belastingsoorten te weten: loon-, winst-, grondbelasting en BBO.
- De inning van niet-belastingopbrengsten waarop geïntensiveerd wordt, zijn middelensoorten: boeten, dienstverlening derden, overige middelen, erfpachtrechten, uitkering deelneming, verhuur gronden, verhuuropbrengsten en studieleningen.
- Positieve getallen geven een stijging aan, en negatieve bedragen geven een daling aan.
- Het resultaat bij beleidskeuze 4 is inclusief natuurlijk verloop

Aan de kostenkant is, gezien de lagere kostenrealisatie in 2016 ten opzichte van de begroting, meer ruimte ontstaan voor aanpassingen zoals in het geval van de goederen en diensten. In de begroting is hier voor een deel hiermee rekening mee gehouden. De in hoofdstuk 2 gemelde wisselkoersverliezen en bestedingen-patroon leveren het in tabel 3.2 opgenomen beeld op ten aanzien van de goederen en diensten. Van de ontstane ruimte is in het eerste kwartaal bij de goederen en diensten Afl. 12,26 miljoen ingenomen.

4. Financiering en schuldbeheer

4.1. Uitvoering financieringsbevoegdheid

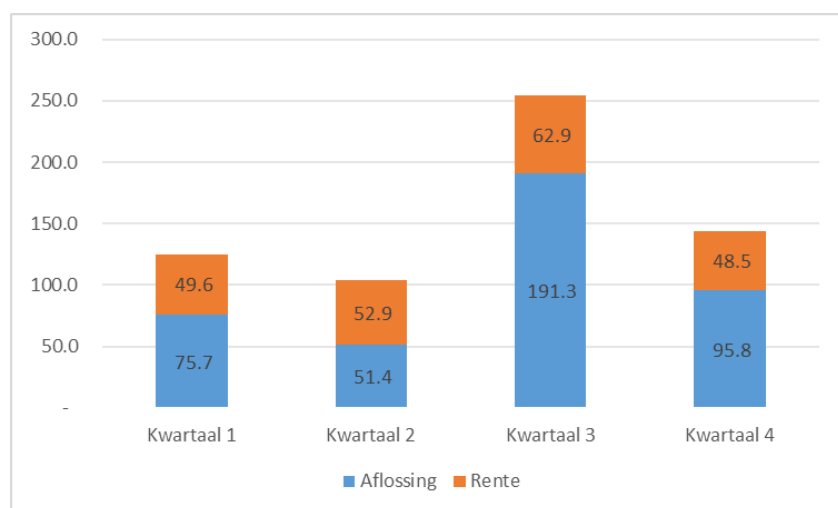
Conform artikel 2 van de Landsverordening tot vaststelling van de begroting van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2017 (AB 2016 no.59) is voor het jaar 2017 een financieringsbehoefte vastgesteld van Afl. 438.815.300. De minister van Financiën en Overheidsorganisatie is gemachtigd om dit bedrag gedurende dit begrotingsjaar aan geldleningen aan te gaan. Per Landsbesluit van 3 februari 2017 no.1 is het leningsprogramma voor het dienstjaar afgekondigd (zie tabel 4.1: Leenprogramma 2017). Conform het voornoemd programma is op 20 februari een eerste tranche van Afl. 125 miljoen aan staatsobligaties op de binnenlandse markt aangekondigd en per 24 februari volledig ingeschreven. De middelen van deze uitgifte zijn zoals gebruikelijk bij het aangaan van leningen op een rekening van het Land Aruba bij de Centrale Bank van Aruba gestort. Deze middelen zijn aangewend voor de schuldendienst in het eerste kwartaal, waarbij Afl. 75.7 miljoen is betaald aan aflossingen en Afl. 51.3 miljoen aan rente.

Tabel 4.1: Leenprogramma 2017

DF-Code	Agent	Datum uitgifte	Looptijd (jaar)	Rente %	Hoofdsom (mln)
2017-1	CBA	FEB.24.17	10	4.250	125.00
2017-2	CBA	APR.28.17	10	4.750*	125.00
2017-3	CBA	JUN.30.17	10	4.750*	125.00
2017-4	CBA	AUG.25.17	10	4.750*	63.82
Machtiging Begroting 2017 - Art.2					438.82

* maximaal beoogd rendement

Grafiek 4.2: Schuldendienst 2017 in Afl. miljoenen.

Bron: Directie Financiën

4.2. Schuldstand

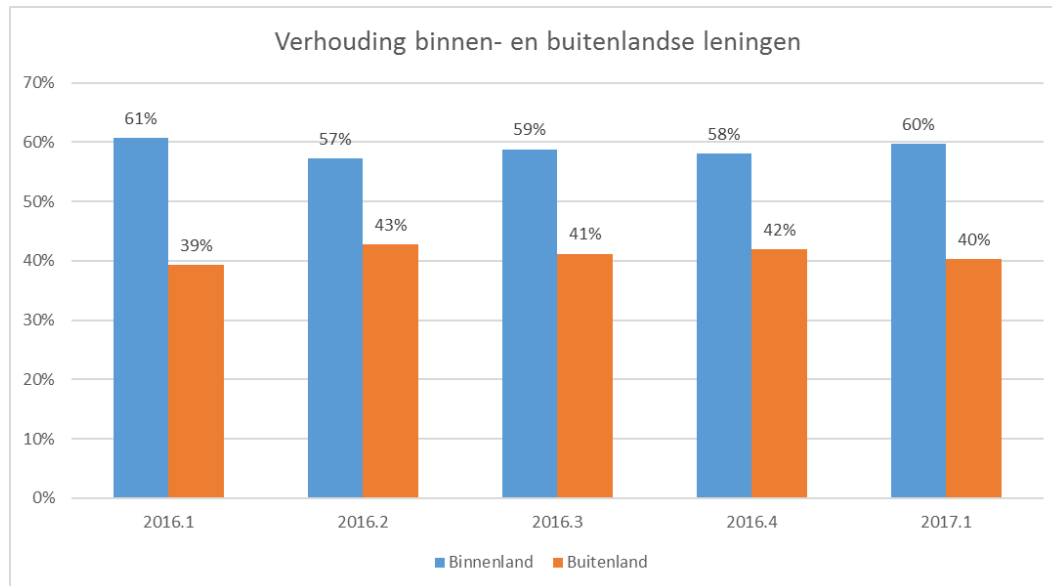
De schuldstand per ultimo van het 1e kwartaal – inclusief latente schulden - staat op Afl. 4,086.08 miljoen, waarvan Afl. 3,961.81 aan leningen. In onderstaand tabel wordt de schuldstand en de stand van de leningen over de laatste 12 maanden nader belicht.

Tabel 4.3: Schuldontwikkeling per kwartaal

	2016	2016	2016	2017
	K2	K3	K4	K1
Binnenlandse leningen				
Promessen en kasgeldlening	65.00	65.00	65.00	65.00
Staatsobligaties	1,107.82	1,240.02	1,171.27	1,296.27
Onderhandse leningen	726.82	726.82	715.49	715.49
Overige leningen	325.33	323.35	321.34	289.49
	2,224.97	2,355.19	2,273.10	2,366.24
Buitenlandse leningen				
Leningen N.I.O.	19.75	19.75	16.82	16.87
Leningen Rijksbegroting	26.26	26.24	19.58	19.86
Overige leningen EUR	8.21	8.18	7.55	7.65
Buitenlandse leningen USD	1,607.20	1,595.00	1,595.00	1,551.18
	1,661.43	1,649.17	1,638.95	1,595.57
Totaal Leningen	3,886.39	4,004.36	3,912.05	3,961.81
% BBP	79.0%	84.2%	82.3%	80.6%
Kortlopende schulden	104.57	102.86	96.75	111.88
Extracomptabele schulden - SVB ¹	-	-	-	-
Extracomptabele schulden - Lease	12.77	12.52	12.52	12.39
Totaal schulden	4,003.73	4,119.74	4,021.32	4,086.08
% BBP	81.3%	86.6%	84.6%	83.2%
BBP ²	4,922.3	4,754.7	4,754.7	4,912.6
Noot				
¹⁾ Betreft een vermeende garantie tbv SVB				
²⁾ Bron BBP is Centrale Bank van Aruba				

Om het schuldbeheer meer inzichtelijk te maken wordt onderscheid gemaakt tussen de leningen, de kortlopende schulden (doorgaans Unmet Financing Requirement of UFR) en de latente schulden. De leningen zijn ingedeeld overeenkomstig de comptabele richtlijnen zodat ook de aansluiting met 's Lands begrotingen en de jaarrekeningen makkelijker wordt. De kapitaalmarkt waarop een lening is geplaatst is bepalend voor de designatie van een lening als zijnde een binnen- of een buitenlandse verplichting. Het domicilie van de schuldeiser speelt daarbij geen rol. Van alle leningen in 's Lands portfolio aan het einde van het eerste kwartaal zijn 60% binnenlandse leningen. Dit is volledig overeenkomstig de strategie voor het schuldbeheer van het Land.

Grafiek 4.4: Verhouding binnen- en buitenlandse schulden

*Bron: Directie Financiën

4.3. Schuldendienst 2017

De aflossingen op de leningen over het eerste kwartaal 2017 verliepen conform schema, nl. Afl. 75.7 miljoen (zie tabel 4.5 Verloop schuldendienst 2017). Aan rente is Afl. 51.3 miljoen betaald. Door een hoger dan verwachte stand van LIBOR zijn de rentekosten Afl. 1,7 miljoen hoger uitgekomen dan gepland.

Tabel 4.5: Verloop schuldendienst 2017 in Afl. miljoenen

		Aflossing	Rente	Totaal
Kwartaal 1	real.	75.7	51.3	127.0
Kwartaal 2	proj.	51.4	52.9	104.3
Kwartaal 3	proj.	191.3	62.9	254.1
Kwartaal 4	proj.	95.8	48.5	144.3
Totaal		414.2	215.5	629.7

*Bron: Directie Financiën
Er zijn enige afrondingsverschillen

De aflossingen in dit kwartaal betroffen voor Afl. 31.9 miljoen binnenlandse leningen en Afl. 43.8 miljoen buitenlandse leningen. Gelet op diverse factoren, w.o. ook de ruime liquiditeit op de binnenlandse markt, zijn deze leningen vervangen met een binnenlandse lening van Afl. 125 miljoen. Deze lening is uitgeschreven tegen een rendement van 4.25% p.a. ofwel 50 basispunten lager dan de laatste door het Land uitgeschreven binnenlandse staatsobligatie en eveneens 50 basispunten lager dan het maximaal toegestaan rendement.

4.4 Kortlopende schulden

De kortlopende schulden van het Land bestaan grotendeels uit schulden aan handelscrediteuren zowel in binnen- als in het buitenland, alsook schulden aan overheidsinstellingen en deelnemingen. Deze schulden stonden aan het eind van 2016 op Afl. 109,3 miljoen, dit is per eind van het eerste kwartaal toegenomen naar Afl. 124,3 miljoen. Het ligt aldus marginaal hoger dan de gemiddelde Afl. 117 miljoen, maar blijft ruim binnen internationaal aanvaardbare normen. De toename ligt volledig aan vorderingen van minder dan 90-dagen, ofwel, vorderingen die conform afspraak met de leveranciers nog niet betaalbaar zijn. Ten overvloede, deze kortlopende schulden dienen niet verward te worden met "betalingsachterstanden".

Tabel 4.6: Kortlopende schulden in Afl. miljoenen

	2016				2017
	K1	K2	K3	K4	K1
Vlottende Passiva:					
UFR - buitenland	9.86	9.07	9.64	9.66	16.47
UFR - binnenland	144.51	95.50	93.22	87.08	95.41
	154.37	104.57	102.86	96.75	111.88
Latente Schulden:					
Huurovereenkomst AREH N.V.	12.89	12.77	12.65	12.52	12.39

*Bron: Directie Financiën

Betalingen u.h.v. de (lease-)overeenkomst tussen Land Aruba en AREH N.V. worden zowel in de begrotingen als de jaarrekeningen als huurkosten verantwoord. De aan deze overeenkomst verbonden bedragen worden volledigheidshalve vermeldt, ook al is er geen sprake van rentelasten of aflossingen

5. Stand van zaken van het financieel beheer

De stand van zaken ten aanzien van het financieel beheer van het Land wordt in de kwartaalrapportages op hoofdadstractieniveau opgenomen. Het betreft de voortgang van de verrichte activiteiten met betrekking tot de verdere verbetering van het financieel beheer in het algemeen en de PEFA² indicatoren in het bijzonder. Het PEFA framework bestaat uit standaard hoofdindicatoren die zijn onderverdeeld naar zes deelgebieden. Om zoveel mogelijk aan te sluiten met de in juli 2015 uitgevoerde PEFA Self Assessment, wordt langs de lijnen van deze zes deelgebieden gerapporteerd over de voortgang van het financieel beheer. Onderstaande tabellen zijn op verzoek van de CAft en ter wille van de consistentie in de vergelijking met voorgaande kwartaalrapportages wederom aangepast. Activiteiten/projecten waarvan de status, aan het einde van het voorgaande kwartaal, als 'gereed' zijn vermeld zijn in onderstaande tabellen verwijderd om de beoogde overzichtelijkheid daarvan te handhaven. Zoals hieronder weergegeven zijn er een aantal nieuwe activiteiten (die aan het eind van 2016 zijn geïnitieerd) bijgevoegd en hebben de status 'in uitvoering'. Verder bevinden een tweetal activiteiten zich in hun eindfase.

Tabel 5.1: Volledigheid en transparantie

PEFA Deelgebied	Core Score	Huidige Score	Beoogde Score	
2. Volledigheid en transparantie*				
PEFA INDICATOR 6: Volledigheid van informatie in begrotingstoelichting	A	B	A	
Acties:				Status³:
Info over financiering begrotingstekort opnemen in toelichting begroting				G
Info over schuldpositie opnemen in toelichting begroting				G
Info over financiële activa (investeringen) opnemen in begroting				IU
PEFA INDICATOR 9: Inzicht in financiële risico's zbo's en overheid NV's	B	C	B	
Acties:				Status:
Standaardrapportagemodel ontwerpen				G
Controle op de rekeningen van de fiscale rapporten die door de autonome overheidsinstellingen en publieke ondernemingen worden geleverd. Daarnaast moet een geconsolideerd overzicht gemaakt worden van de totale fiscale risico's.				IU
Initiatie testfase factuur in omloop project bij Directie Financiën				UIE

Tabel 5.2: Beleidsmatig begroten

PEFA Deelgebied	Core Score	Huidige Score	Beoogde Score	
3. Beleidsmatig begroten	B	C+	B	
PI-11: Deelname aan jaarlijkse begrotingsproces				Status:
Actie:				
Naleving jaarlijkse budget kalender en minstens zes weken van te voren voorleggen aan ministeries, departementen en agentschappen.				G
Detailbegroting vier weken van tevoren voorleggen aan ministeries, departementen en agentschappen. * Deze procedure blijft afhankelijk van de reactie van de ministers op adviezen van Directie Financiën.				G*

² Public Expenditure and Financial Accountability

³ Definitie afkortingen: V = Vertraagd/CP = Continu Proces/IP = In Planning/IU = In Uitvoering/ UIE = Uitvoering in Eindfase/ G = Gereed

Intensiveren begrotingsoverleg met begroting coördinatoren van Bureau van alle ministers	CP
Introductie van reguliere wetgevingsoverleg en permanente (wekelijkse) afstemming tussen Minister van Financiën & Overheidsorganisatie, het Secretariaat van de ministerraad, Directie Wetgeving & Juridische Zaken, en Directie Financiën. Bevordering van de planning ten aanzien van de voorbereiding en samenstelling van voornoemde documenten. Samenspraak, overleg met Raad van Advies.	CP

Tabel 5.3: Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Zorgvuldigheid en interne beheersing van de uitvoering van de begroting	C+	D+	C+	
PI-18: Het beheer van de salarisadministratie				
Verrichten deel payroll audits of enquêtes onder het personeel over laatste drie jaar.				V
Introductie helpdeskfunctie salarisadministratie bij Directie Financiën				G
Project verkorting doorlooptijd verplichtingen bij Directie Financiën				UIE
Implementatietraject van het ASYCUDA-systeem van de douane				IU
CNI en het VCP projecten bij de Douane.				IU
Specifieke cursus voor importeurs (inclusief brokers) inzake geldende regels en procedures bij de import, februari 2017				IU
Implementatietraject HR Module binnen de Payroll Systeem Aruba				IU
Opvoeren van gescande documenten in de HRM-module van het PSA.				IU
Implementatie van het 'middleware software key2' datadistributie.				IU
Project functiehuis Land.				IU
Inlopen achterstanden in zowel de heffing als in de invordering (Belastingdienst).				IU
Implementatie van een aantal wetsaanpassingen om diverse processen binnen de Belastingdienst efficiënter te maken en het ontvangstmoment van opbrengsten te optimaliseren.				IU
Kommiesopleiding Heffing, Inning en Controle teneinde vaktechnisch kwaliteit te kunnen waarborgen bij de Belastingdienst.				IU

Tabel 5.4: Administratie, vastlegging en verslaggeving

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Administratie, vastlegging en verslaggeving	C+	D+	C+	
PI-25: Kwaliteit en tijdigheid van de jaarrekening				
Tijdigheid opleveren jaarrekening				CP
Implementatie project vastlegging administratieve organisatie Directie Financiën in Rules				CP
Herziening van de administratieve organisatie en interne controle van het debiteurenbeheer				UIE
Herinrichting Enterprise One (applicatie systeem Dir Fin) ter ondersteuning van de herziende processen debiteurenbeheer				IU

Tabel 5.5: Extern toezicht en controle

Onderwerp (volgens indeling PEFA rapport):	Core Score	Huidige score	Beoogde score	
3. Extern toezicht en controle	C+	D+	C	
PI-26: Reikwijdte, aard en aanbevelingen externe audits				
Plan van aanpak ten aanzien van dit verbeterpunt wordt thans besproken tussen Directie Financiën, Centrale Accountantsdienst en het Bureau van de Minister van Financiën & Overheidsorganisatie.				IU

6. Liquiditeitsoverzicht

6.1. Inleiding

Onderstaand tabel presenteert de liquiditeitsrealisatie per eind maart 2017 en geeft een mogelijk scenario voor de ontwikkeling van de liquide middelen over 2017 onder bepaalde aannames. Voor de presentatie van de liquiditeitsstromen wordt gebruik gemaakt van het door de Centrale Bank van Aruba in haar publicaties gehanteerde "Government Financial Operations"-formaat. Een volledige aansluiting met de begroting is niet direct mogelijk, omdat verschillende stelsels aan de verschillende overzichten ten grondslag liggen. De doelstelling achter het bestaan van dit overzicht is niet om de begroting te kunnen volgen, maar om de inzet van het werkkapitaal van het Land inzichtelijk te maken. Alle in dit overzicht opgenomen bedragen, inclusief de bedragen over voorgaande periodes, zijn voorlopige bedragen.

De ontwikkeling aan de ontvangstenkant in het eerste kwartaal van dit jaar is in andere onderdelen van dit rapport uitvoerig besproken. Uitgangspunt bij het opstellen van de tabel is dat vertragingen bij de ontvangsten binnen het jaar zullen worden ingehaald en dat alle in de begroting verwachte inkomsten conform begrotingsuitvoering worden gerealiseerd. Aan de uitgavenkant zijn er geen bijzonderheden te vermelden. De toename in het negatieve saldo per eind van het kwartaal is volledig toe te schrijven aan een betaling aan APFA van openstaande rekeningen uit voorgaande jaren.

Tabel 6.1: Liquiditeitsrealisatie en prognose 2017

2017	JAN	FEB	MAR	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC
<i>in AFL. Mln.</i>												
1. Ontvangsten												
1. Directe belastingen	38.11	32.65	33.66	48.92	57.11	61.03	74.85	46.50	43.38	50.85	74.65	69.28
2. Indirecte belastingen	36.52	26.80	50.95	39.12	34.98	38.35	37.62	40.71	38.89	55.98	35.86	47.07
3. Niet-belastingontvangsten	3.13	1.93	2.75	2.49	7.63	3.27	3.52	5.75	6.46	6.05	5.79	32.24
4. Overige ontvangsten	20.11	6.26	11.11	9.48	15.41	11.23	11.87	9.63	16.89	11.36	8.98	19.64
TOTAAL:	97.86	67.64	98.47	100.01	115.12	113.88	127.86	102.60	105.62	124.24	125.28	168.23
2. Uitgaven												
1. Salarissen	36.06	28.78	29.09	26.40	26.27	50.26	26.30	30.21	25.69	26.04	33.55	28.52
2. Werkgevers bijdrage	8.40	8.52	8.55	8.40	8.44	8.20	8.16	4.89	4.95	8.23	4.82	10.74
3. Salaris subsidie	9.12	7.65	12.86	12.59	10.00	20.80	15.17	11.38	14.98	9.90	14.25	16.41
4. Goederen en diensten	13.38	14.78	22.88	16.88	13.83	15.80	11.66	15.34	15.08	16.11	13.74	11.88
5. Rente	1.58	22.87	26.87	6.05	19.86	26.99	15.27	10.73	36.87	6.88	18.44	23.14
6. Ontwikkelingsfonds	0.00	0.00	0.00	0.13	0.26	0.57	0.28	0.35	0.46	0.16	0.34	0.51
7. Investerings	0.09	0.46	0.47	0.29	0.01	0.18	0.08	0.16	0.57	0.64	0.49	1.42
8. Verrek., uitk. en bijdragen	4.43	4.43	4.43	8.23	23.05	13.07	11.83	9.05	14.01	12.43	5.39	8.23
9. Overdrachten en subsidies	13.63	23.65	17.37	14.40	13.14	14.69	17.25	10.85	12.41	17.32	10.52	15.87
10. Items n.i.e.	0.03	0.17	0.14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
TOTAAL:	86.72	111.32	122.64	93.37	114.86	150.55	106.00	92.97	125.03	97.71	101.54	116.73
3. Leningen minus terugbetalingen												
1. Leningen	1.23	1.76	0.39	2.42	0.40	0.87	13.49	4.87	0.35	1.73	2.92	4.11
2. Aflossingen	0.34	0.34	0.34	1.05	0.00	1.05	0.00	1.05	0.00	1.05	0.00	1.05
TOTAAL:	0.90	1.43	0.05	1.37	0.40	(0.18)	13.49	3.82	0.35	0.68	2.92	3.06
4. Net buitenlands kapitaal												
A. Leningen buitenland	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
B. Aflossingen buitenland	0.00	19.10	24.71	0.00	0.20	0.00	0.06	19.11	16.28	0.00	0.20	8.67
TOTAAL:	0.00	(19.10)	(24.71)	(0.00)	(0.20)	(0.00)	(0.06)	(19.11)	(16.28)	(0.00)	(0.20)	(8.67)
5. Net binnenlands kapitaal												
A. Leningen binnenland	0.00	125.00	0.00	125.00	0.00	125.00	0.00	63.82	0.00	0.00	0.00	0.00
B. Aflossingen binnenland	0.67	0.59	30.59	15.70	0.60	34.90	75.60	50.61	29.61	15.72	0.62	70.62
TOTAAL:	(0.67)	124.41	(30.59)	109.30	(0.60)	90.10	(75.60)	13.21	(29.61)	(15.72)	(0.62)	(70.62)
Beginsaldo	(23.10)	(13.52)	46.68	(32.86)	81.71	80.76	134.36	67.06	66.98	1.34	11.47	31.47
Mutaties	9.57	60.20	(79.53)	114.56	(0.95)	53.60	(67.30)	(0.08)	(65.64)	10.13	20.00	(30.85)
Eindsaldo	(13.52)	46.68	(32.86)	81.71	80.76	134.36	67.06	66.98	1.34	11.47	31.47	0.62

*Bron: Directie Financiën

7. Collectieve Sector

Het Centraal Bureau Statistiek heeft op 22 februari 2017 haar definitieve “Advies met betrekking tot de collectieve sector Aruba” uitgebracht. Geheel conform de “Afspraken tussen de regeringen van Aruba en Nederland over de openbare financiën van Aruba” lid IX, d.d. 2 mei 2015, heeft de Minister van Financiën en Overheidsorganisatie op 31 maart 2017 dit CBS advies met een voorstel over de Collectieve sector Aruba voor de jaren 2017 en 2018 voorgelegd aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Hierna: de Minister van BZK). De Minister van BZK heeft met brief van 8 mei 2017 ingestemd met dit voorstel. De navolgende instellingen behoren tot de collectieve sector Aruba voor de begrotingsjaren 2017 en 2018:

- Land Aruba
- het uitvoeringsorgaan AZV
- de Sociale Verzekeringsbank
- Serlimar
- Aruba Tourism Authority
- Universiteit van Aruba
- Stichting Education Profesional Basico (SEPB)

Alle hierboven genoemde instellingen met uitzondering van SEPB maakten reeds deel uit van de collectieve sector waarover in 2016 is gerapporteerd. Gezien de recente datum van vaststelling van de collectieve sector voor de jaren 2017 en 2018 is het niet mogelijk geweest om de cijfers van SEPB in deze eerste kwartaalrapportage mee te nemen. Gezien het adviesrapport van CBS-Aruba, zal het resultaat van de SEPB en het effect hiervan op de begroting van Land Aruba overigens verwaarloosbaar zijn ten opzichte van het resultaat van de collectieve sector als geheel. In de tweede kwartaalrapportage zullen de cijfers van SEPB meegenomen worden. Zoals eerder vermeld zijn de standaard rapportages van de entiteiten die de collectieve sector vormen naar het Land toe een nieuwe ontwikkeling. Voor het eerste kwartaal van het dienstjaar 2017 hebben alle entiteiten die tot de collectieve sector behoren hun kwartaalcijfers ingeleverd.

Tabel 7.1 geeft de opbrengsten, kosten en het resultaat van elke entiteit binnen de collectieve sector weer.

Het exploitatieresultaat van Land Aruba bedraagt Afl. -75,2 miljoen (zie tabel 7.1), terwijl het overschot op de kapitaaldienst bedraagt Afl. 4 miljoen. Daarmee komt het financieringstekort van Land in enge zin op Afl. 71,2 miljoen (zie tabel 1 in de samenvatting).

Tabel 7.1: Periode (exploitatie-)resultaat collectieve sector

	Opbrengsten per 31 maart 2017	Kosten per 31 maart 2017	Resultaat per 31 maart 2017
Land Aruba	257,162,044	332,363,016	(75,200,972)
AZV	106,470,581	103,067,676	3,402,905
SVB	88,352,181	79,727,648	8,624,533
ATA	29,663,300	21,078,600	8,584,700
UA	2,851,500	3,194,310	(342,810)
Serlimar	5,774,238	6,447,682	(673,444)
Totalen	490,273,844	545,878,932	(55,605,088)

Ministerie van Financiën en Overheidsorganisatie

L.G. Smith Blvd. 76

Oranjestad, Aruba

Tel. (297) 528 4900

www.overheid.aw

